

in dit contact meer een begrijpende, aanvaardende en medewerkende houding nodig is, waarbij zonder raad, voorschrift of dominantie de patiënt alleen mogelijkheden tot zich uitspreken, tot zich ontwikkelen en tot het vormen van een eigen levenswijze wordt geboden?

Hiermee hangt samen de vraag of zulk een opleiding in de medische psychologie voor de huisarts mogelijk is door lezen van tijdschriften of boeken, met andere woorden alléén, of door het luisteren naar voordrachten, dan wel dat deze veranderde instelling ten opzichte van de patiënt slechts geleerd kan worden in groepsverband. Daarbij heeft men dan weer de mogelijkheid te kiezen tussen groepen, werkend volgens de methode Balint, die bewust alle „onderwijs” afwijst en alleen tracht de artsen, die in de groep hun ervaringen met hun patiënten mededelen, in de tussenmenselijke arts-patiënt-verhouding te beïnvloeden, en de werkwijze, zoals die in enkele Nederlandse en Israëlische groepen wordt gevolgd, waarin zowel een veranderde instelling in het arts-patiënt-contact als het verwerven van kennis der tussenmenselijke en psychosomatische verhoudingen wordt nagestreefd. Hierover werd tijdens de cursus geen eenstemmigheid bereikt of liever, de beschikbare ervaring liet niet toe in deze tot een bindende uitspraak te komen. Wel schijnt het aan de emotionele beïnvloeding van de arts afbreuk te doen en schijnt hij de betekenis van het gevoelscontact met de patiënt minder persoonlijk te ervaren, wanneer tijdens dezelfde groepszittingen objectief-wetenschappelijke kennis wordt gedoceerd. Het schijnt beter te zijn de groepszittingen in de eerste plaats te richten op de onderlinge discussie tussen de huisartsen over hun eigen instellingen en gevoelens en de invloed daarvan op de patiënten, die zij in behandeling hebben en afzonderlijk hiervan — eventueel door andere docenten — psychodynamica, grondslagen der wetenschappelijke psychologie, psychosomatiek en sociologie te laten geven.

In elk geval kwam tijdens de cursus de opinio communis tot stand, dat de voordrachten der drie uit de groepen voortgekomen huisartsen met hun co-referenten van zulk een hoge kwaliteit waren, dat uitbreiding van het aantal groepen over het gehele land gerechtvaardigd en gewenst is. Een belangrijk bijkomstig resultaat van het werk in deze groepen bleek bovendien gelegen in de verbetering van het contact tussen de psychiaters-leiders en de huisartsen, waardoor de psychiater gelegenheid kreeg een groter aantal patiënten — zij het via de huisarts — te beïnvloeden en dus tevens het probleem van het brengen van voldoende psychotherapeutische hulp aan de bevolking, nader tot zijn oplossing scheen te worden gebracht.

10 Het valt te verwachten, dat door de verdere ontwikkeling der psychiatrie als wetenschap en door de wetenschappelijke bestudering van het menselijk gedrag (in de Ver. Staten met een minder gelukkige uitdrukking „human biology” genoemd, waarvoor Romano op de cursus de term „scientific humanization” voorstelde) ook voor de huisarts belangrijke

inzichten en feiten aan de dag zullen worden gebracht. Hierbij valt te denken aan de reeds thans zich aftekenende betekenis der zogenaamde psychofarmacologie, aan de gerichte beïnvloeding van het menselijk gedrag door deskundig gebruik van hormonen, aan de verdere opheldering der wetten van de groepsdynamica, waardoor mogelijkheden van groepstherapie ook voor de huisarts open gaan en aan „roleplaying” als mogelijkheid om te leren de medemens te verstaan.

De huisarts zal dus goed doen de ontwikkeling in deze richting te blijven volgen en kritisch te beproeven, welke van deze verworvenheden hem kunnen helpen in zijn specifieke taak. Het is echter wel duidelijk, dat deze mogelijkheden hem ten hoogste kunnen steunen in de verdere ontwikkeling van de wijze waarop hijzelf als genezende factor in het gezin ageert. Zoals Balint het uitdrukte: „De belangrijkste farmacologie voor de huisarts is de kennis hoe het geneesmiddel „dokter” toe te dienen”.

Want dit is wellicht het allerbelangrijkste van de ontwikkeling der huisartsengeneeskunst der laatste jaren, dat ook tijdens deze cursus zo duidelijk sprak. De huisarts is bezig het geloof in eigen betekenis en mogelijkheden te herwinnen. Dit besef geeft hem enerzijds een nieuwe bevrediging in zijn werk en heeft hem tevens zijn waardigheid temidden van zijn collegae doen herkrijgen. Anderzijds is zijn taak daardoor niet gemakkelijker geworden. Evenals voor zijn collegae specialisten is het nu zijn eigen verantwoordelijkheid, zijn „specialisme” tot hoger ontwikkeling te brengen, de nascholing in zijn vak zelf te organiseren en wetenschappelijk onderzoek op zijn eigen gebied te verrichten.

Deze cursus toonde overtuigend aan dat de Nederlandse huisarts, zonodig gebruik makend van wat specialisten hem kunnen bieden, tot deze zelfstandige vorm van uitoefening van zijn beroep in staat is. De steen, die bijna door de bouwers dreigde te worden verworpen, belooft een hoeksteen te zullen blijven van het gebouw der geneeskunde.

MEDEDELINGEN UIT HET

RIJKS INSTITUUT VOOR DE VOLKSGEZONDHEID

In verband met de gewijzigde behoefte zullen bij het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid met ingang van 1 juli 1960 de volgende in het Vademecum 1953 genoemde tuberculinepreparaten niet meer beschikbaar zijn.

- a Tuberculinum humanum, verdunningen 1/10 en 1/10000;
- b Tuberculinum bovinum, alle verdunningen;
- c Tuberculinum humanum bovinum aa.

Ter beschikking blijven:

- a Tuberculinum humanum, onverdund in flesjes van 1 ml en 5 ml (prijscourant no. 521.1 en 521.5) en de verdunningen 1/100, 1/1000 en 1/2000 in ampullen van 1 ml en flesjes van 10 ml (prijscourant no. 522.1 en 522.10);
- b Tuberculinum bovinum, onverdund in flesjes van 1 en 5 ml (prijscourant no. 531.1 en 531.5);
- c P.P.D., 10 eenheden per ml met 0,05 procent Tween 80, in flesjes van 10 ml (prijscourant no. 562.10).

Op verzoek kan elke gewenste verdunning tuberculinum humanum en bovinum speciaal worden bereid. Opgave van kosten wordt op aanvraag verstrekt. Voor speciale doeleinden kunnen flesjes van 100 ml tuberculinum humanum (prijscourant no. 521.100) en tuberculinum bovinum (prijscourant no. 531.100) worden geleverd.